

ELEKTRON DARSLIK LARNI YARATISHDA FOYDALANILADIGAN DASTURLARNI TAHLIL QILISH

Andijon Mashinasozlik Instituti I.B va K.T fakulteti
*3-bosqich talabasi **Abduvaxobova Robiyaxon Abdusamat qizi***
E-mail: robiyaxonabduvakhobova@gmail.com
*Ilmiy rahbar: **Xoldarboyev Rahimjon Axmadjanovich***
Andijon mashinasozlik Instituti
Axborot tizimlari va texnologiyalar kafedrasida katta o'qituvchisi

Annotatsiya: So'nggi yillarda elektron darsliklar paydo bo'lishi bilan ta'lim landshafti sezilarli o'zgarishlarga duch keldi. Ushbu raqamli ta'lim resurslari nafaqat talabalarning ma'lumotlarga kirish usullarini inqilob qildi, balki kontent yaratuvchilar uchun yangi muammolar va imkoniyatlarni ham qo'ydi. Ushbu maqolada elektron darsliklarni yaratishda keng qo'llaniladigan dastur va vositalar tahlil qilinib, ta'lim kelajagini quvvatlovchi texnologiyalarga oydinlik kiritiladi.

Kalit so'zlar: Elektron darslik, ta'lim jarayoni, ishlab chiqish, imkoniyat, axborot, platforma, vositalar.

Abstract: In recent years, the educational landscape has undergone significant changes with the advent of electronic textbooks. These digital learning resources have not only revolutionized the way students access information, but have also created new challenges and opportunities for content creators. This article analyzes the programs and tools widely used in the creation of electronic textbooks and sheds light on the technologies that power the future of education.

Keywords: Electronic textbook, educational process, development, opportunity, information, platform, tools.

Аннотация: В последние годы образовательный ландшафт претерпел существенные изменения с появлением электронных учебников. Эти цифровые учебные ресурсы не только произвели революцию в способах доступа учащихся к информации, но также создали новые проблемы и возможности для создателей контента. В данной статье анализируются программы и инструменты, широко используемые при создании электронных учебников, и проливается свет на технологии, которые определяют будущее образования.

Ключевые слова: Электронный учебник, образовательный процесс, развитие, возможность, информация, платформа, инструменты.

Ta'lim makonini rivojlantirishning hozirgi bosqichida o'quvchilarning o'quv faolligini oshirish usullaridan biri bu axborot texnologiyalaridan foydalanishdir. Ta'lim jarayonida elektron axborot va ta'lim resurslaridan foydalanish (masalan,

elektron darsliklar va o'quv qo'llanmalar) talabalarning mustaqil tadqiqot faoliyatini rivojlantirishga, ularning bilim va kasbiy qiziqishlarini oshirishga yordam beradi. Axborot tizimlari va texnologiyalarining joriy etilishi ta'lim muhitini o'zgartirdi, bunda elektron o'qitish vositalari keng qo'llaniladi. Elektron darsliklar tez-tez qo'llaniladigan o'quv qurollaridan biridir Elektron darslik - bu fanni yoki uning bir qismini taqdim etadigan, o'quv jarayonining didaktik siklining to'liqligini ta'minlaydigan, individuallashtirilgan o'quv muhitini yaratadigan raqamli o'qitish vositasi bo'lib jumladan:

- o'quv adabiyotlarining yo'qligi;
- ko'p miqdorda eslab qolish qiyin bo'lgan atamalarning katta hajmli nazariy qismi;
- talabalar faolligining etarli emasligi.

Ko'p fanlar bo'lganligi sababli talaba imtihonlarga tayyorlanishi va uni topshirishi qiyin. Ta'lim tizimida yangi axborot texnologiyalaridan foydalanish mumkin

Kontent yaratish dasturi:

Elektron darslik yaratishning asosiy jihatlaridan biri kontentni ishlab chiqishda foydalaniladigan dasturiy ta'minotdadir. Turli xil kontent yaratish vositalari turli ehtiyojlarga javob beradigan bir qator xususiyatlarni taklif etadi. Masalan, Adobe InDesign o'zining mustahkam joylashuvi va dizayn imkoniyatlari tufayli keng qo'llab-quvvatlanadi, bu esa nashriyotlarga vizual jozibador va interaktiv kontent yaratish imkonini beradi. Microsoft Word va LaTeX ham mashhur tanlovlar bo'lib, ular ko'p qirrali va turli platformalar bilan mos keladi.

Multimedia integratsiyasi:

An'anaviy darsliklardan farqli o'laroq, elektron darsliklar multimedia elementlarini uzluksiz birlashtirish afzalligiga ega. Adobe Acrobat Pro DC kabi dasturlar videolar, audio kliplar va simulyatsiyalar kabi interaktiv elementlarni joylashtirish imkonini beradi. Bu nafaqat o'rganish tajribasini oshiribgina qolmay, balki turli xil o'rganish uslublarini qo'llab-quvvatlaydi, bu esa kontentni yanada qiziqarli va foydalanishga imkon beradi.

Interfaol ta'lim platformalari:

Elektron darsliklar ko'pincha interaktiv ta'lim platformalari bilan birga keladi. Articulate Storyline va H5P kabi vositalar kontent yaratuvchilarga interaktiv viktorinalar, baholashlar va simulyatsiyalarni bevosita darslik ichida ishlab chiqish imkoniyatini beradi. Bu xususiyatlar nafaqat faol o'rganishga yordam beradi, balki o'quvchilarning tushunishini baholashga yordam beradigan tezkor fikr-mulohazalarni ham beradi.

Foydalanish vositalari:

Mavjudligini ta'minlash elektron darslik yaratishning muhim jihati hisoblanadi. ePubCheck va ACE (EPUB uchun Accessibility Checker) kabi vositalar mualliflarga

raqamli kontentning mavjudligini tekshirish va yaxshilashga yordam beradi. Ushbu vositalar elektron darsliklarning ekranni o'qish dasturlari bilan mos kelishini, matndan nutqqa funksiyalarini qo'llab-quvvatlashini va foydalanish imkoniyati standartlariga rioya qilishini ta'minlaydi, bu esa ta'limni yanada inklyuziv qiladi.

Elektron kitob mualliflik platformalari:

Elektron kitoblarni yaratish platformalari elektron darsliklarni turli qurilmalarga olib kirishda muhim rol o'ynaydi. Amazon Kindle Direct Publishing (KDP), Apple Books Author va boshqa shunga o'xshash platformalar elektron darsliklarni nashr qilish va tarqatish uchun infratuzilmani ta'minlaydi. Ular bulutli sinxronlash, qurilmalar o'zaro mosligi va elektron tijorat integratsiyasi kabi xususiyatlarni taklif etadi, bu esa nashriyotchilar va o'qituvchilar uchun kontentni global auditoriyaga yetkazishni osonlashtiradi.

Birgalikda tahrirlash vositalari:

Hamkorlik ta'lim mazmunini yaratishda asosiy element hisoblanadi. Google Workspace, Microsoft 365 va boshqa hamkorlikdagi tahrirlash platformalari kabi vositalar mualliflar, muharrirlar va mavzu bo'yicha mutaxassislariga real vaqtda hamkorlik qilish imkonini beradi. Bu samarali ish jarayonini ta'minlaydi, kontentni ishlab chiqishni tezlashtiradi va elektron darsliklarning eng so'nggi ma'lumotlar bilan yangilanishini ta'minlaydi.

Xulosa:

Elektron darsliklarni yaratish kontentni ishlab chiqish, multimediya integratsiyasi, foydalanish imkoniyati va tarqatishning turli jihatlariga javob beradigan turli xil dasturlar va vositalarni o'z ichiga oladi. Texnologiyaning rivojlanishi davom etar ekan, ta'lim resurslari landshafti rivojlanib boradi, bu esa o'qituvchilar va nashriyotlarga butun dunyo bo'ylab talabalar uchun ta'lim tajribasini oshirish uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. Ushbu vositalarni qo'llash kontent yaratuvchilarga ta'lim kelajagi uchun yo'l ochadigan dinamik, interaktiv va foydalanish mumkin bo'lgan elektron darsliklarni yaratish imkoniyatini beradi.

Adabiyotlar:

1. Tillaev A.I. Videoma'ruzalarni tayyorlash va o'tkazishning umumiy qoidalari ta'lim jarayoni ular asosida "O'zbekiston Milliy universiteti axborotnomasi". 2013 yil, 165-167betlar
2. T.S.Safarov, Sh.U.O'roqov, R.R.Baxromov "Informatika va axborot texnologiyalari." Toshkent-2006 y.
3. Tillaev A.I. Axborotdan foydalangan holda pedagogik dasturlarni yaratish va ulardan foydalanish texnologiyalar. "Amaliy fanlarning zamonaviy muammolari" xalqaro konferensiya tezislari matematika va axborot texnologiyalari - al-Xorazmiy 2018" Sentyabr, 2018 yil.